

ע"ז שכל עבודתה היא ביזויה, וכל המרבה לכזותה הרי זה משובח... וזה היה כוח משיכתה של ע"ז דפפור. ואף בדורנו אנו קיימת רוח טומאה זו, ואעפ"י שביטלו חז"ל את יצרא דע"ז מ"מ כוח טומאה זו של פריצת כל הגדרים לא בטל ועוד גבר בימינו ר"ל

בס"ד

פרשת פנחס – "הפורץ גדר ישכנו נחש"

8. רש"י במדבר פרק כב פסוק ה ואם תלאמר מפני מה השקרה הקלוש צרוך הוא שכינתו על גוי קטן, כלי שלא יהא פתחון פה לאומות לומר אלו היו לנו נביאים חזרנו למוטב, העמיד להם נביאים והם פלגו גדר העולם, שנתחלה היו גדולים בעליות וזה נתן להם ענה להפקיר עצמן לזנות:

1. במדבר פרק כה

(ב) ותקראן לעם לבזוי אלהיהן ויאכל העם וישתזוו לאלהיהן:
(ג) ויצמד ישראל לבעל פעור ויזראף יקוק בישראל:

9. אוצר המדרשים (אייזנשטיין) לעולם עמוד 274 שכך היא אומנתו של יצר הרע היום אומר לך עשה כך ולמחר יאמר לך עבוד ע"ז.

2. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף קו עמוד א

הנני הולך לעמי לכה איעצך אשר יעשה העם הזה לעמך...אמר להם: אלהיהם של אלו שונא זימה הוא, והם מתאווים לכלי פשתן, בוא ואשיאך עצה: עשה להן קלעים, והושיב בהן זונות, זקינה מבחויז וילדה מבפנים, וימכרו להן כלי פשתן. עשה להן קלעים מהר שלג עד בית הישימות, והושיב בהן זונות, זקינה מבחויז וילדה מבפנים, ובשעה שישראל אוכלין ושותין ושמהין ויוצאין לטייל בשוק, אומרת לו הזקינה: אי אתה מבקש כלי פשתן? זקינה אומרת לו בשוה, וילדה אומרת לו בפחות. שתים ושלש פעמים. ואחר כך אומרת לו: הרי את כבן בית, שב ברור לעצמך. וצרצורי של יין עמוני מונח אצלך, ועדיין לא נאסר (יין של עמוני ולא) יין של נכרים. אמרה לו: רצונך שתשתה כוס של יין? כיון ששתה בער בו. אמר לה: השמיעי לי. הוציאה יראתה מתוך חיקך, אמרה לו: עבוד ליה! אמר לה: הלא יהודי אני. – אמרה לו: ומה איכפת לך, כלום מבקשים ממך אלא פיעור, והוא אינו יודע שעבודתה בכך].

10. תלמוד בבלי מסכת קידושין דף כב עמוד א ת"ר: וראית בשביה – בשעת שביה, אשת – ואפילו אשת איש, יפת תואר – לא דברה תורה אלא כנגד יצר הרע, מוטב שיאכלו ישראל בשר תמותות שהוטות ואל יאכלו בשר תמותות נבילות

11. דברים פרק כא

(יב) והבאתה אליהן ביתך וגלגלה אתראישה ועשתה את צפוניה:
(יג) והסירה את שמלת שביה מעליה וישבה בביתך ובכתה את אביה ואת אמה ירוז ימים ואזור כן תבוא אליה ובעלתה והיתה לך לאשה:

12. שיחות מוסר מאמר פד

...ולכן הציבה לו התורה כמה וכמה תנאים להתירה וכל כך למה, כדי שיאר גזור אחר כך, והיינו, שאע"פ שכדי שיוכל לעמוד בנסיון פרצה התורה פירצה בגדרו והתירה לו 'בשר תמותות', מכל מקום גדרה התורה גדר סביב לפירצה זו, כדי שישאר גזור אף לאחר הפירצה, והגדר הזו תועיל לו להיות שמור

3. אור החיים במדבר פרק כה

וישב ישראל בשטים וגו'. צריך לדעת מה צורך בהודעת מאמר זה, ...ונראה לפרש שהכתוב יעיד סיבת הזנות שהיתה לפי שיצאו העם לטייל חוץ למחנה ישראל ושם נמצאו בנות מואב

4. דברים פרק ד

(ב) לא תספו עליהדבר אשר אנכי מצוה אתכם ולא תגרעו ממנו לישמר את מצוות יקוק אלקיכם אשר אנכי מצוה אתכם:
(ג) עיניכם הראות את אשר יעשה יקוק בבעל פעור כי כלה איש אשר הלך אחר בעל פעור השמידו יקוק אלקיך בקרבך:

13. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף כט עמוד א אמר חזקיה: מניין שכל המוסיף גורע – שנאמר אמר אלקים לא תאכלו ממנו ולא תגעו בו. והקלוש צרוך הוא לא הזכיר על הנגיעה, ומחוד תוספת – גילעו, שחף הגחש את חוה על האילן עד שנגעה בו, אמר לה: כאי שאין מיתה על הנגיעה, חף על האכילה לא תמות.

14. תורה תמימה הערות דברים פרק ד הערה א

כל המוסיף גורע, והענין הוא דכיון שירשה האדם לעצמו להוסיף יאמין כי מה שקצוב בתורה אין זה לעכובא דוקא, וממילא לפעמים ירשה לעצמו גם לגרוע

15. שיחות מוסר מאמר עט

ואף הלאו ד"ל תוסיפו ענינו כך, שכל המוסיף על מצוות ה', אומר כי יפה כח דעתו לקבוע מצוות ואיסורים, וא"כ אף את מצוות ה' אינו מקיים אלא מפני הכרעת דעתו. והוא מה שכתוב בוידוי דרבינו ניסים גאון ז"ל: "את אשר התרתי אסרתי ואת אשר אסרתי התרתי", האחד תלוי בשני, וכשם "שאסרתי התרתי" הוא עוון גדול, כמו כן עוון גדול הוא "אשר התרתי אסרתי", כי שניהם שורש אחד להם.

16. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף כו עמוד ב

אמר רב נחמן: החשוד על העריות כשר לעדות. אמר רב ששת: עני מרי, ארבעין בכתפיה וכשר? אמר רבא: ומודה רב נחמן לענין עדות אשה שהוא פסול. אמר רבינא ואיתימא רב פפא: לא אמרן אלא לאפוקה, אבל לעיולה – לית לן בה. – פשיטא! – מהו דתימא: הא עדיפא ליה, דכתיב מים גנובים ימתקו וגו', קא משמע לן:

5. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף סד עמוד א

אמר רב יהודה אמר רב: מעשה בנכרית אחת שהיתה חולה ביותר, אמרה: אם תעמוד ההיא אשה מחוליה – תלך ותעבוד לכל עבודה זרה שבעולם, עמדה (ועבדה) – מסורת הש"ס: והלכה – לכל עבודה זרה שבעולם. כיון שהגיע לפעור שאלה לכומרים: כמה עובדין לזו? אמרו לה: אוכלין תרדין, ושותין שכר, ומתריזין בפניה. אמרה: מוטב שתחזור ההוא אשה לחוליה, ולא תעבוד עבודה זרה בכך. אתם בית ישראל אינן כן – הנצמדים לבעל פעור – כצמיד פתיל

6. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף סד עמוד א

תנו רבנן: מעשה בסבטא בן אלם שהשכיר חמורו לנכרית אחת, כיון שהגיעה לפעור אמרה לו: המתן עד שאכנס ואצא. לאחר שיצאה אמר לה: אף את המתניני עד שאכנס ואצא. אמרה לו: ולא יהודי אתה? – אמר לה: ומאי איכפת לך. נכנס, פער בפניו, וקינח בחוטמו, והיו כומרין מקלסין לו: ואומרים: מעולם לא היה אדם שעבדו לזו בכך

7. שיחות מוסר מאמר עח

אלא נראה שכח משיכתה של ע"ז מאוסה זו הוא משום שאין בו שום גדרים, הכל פרוץ והפקר, אין דבר בעולם שחייבים לכבדו, ואין 'ערך' בעולם שצריך להתייחס אליו בדרך ארץ. ויותר מזה זוהי מהותו של 'בעל פעור' –

וכל המברך את יהודה – הרי זה מנאץ, ועל זה נאמר: ובצע ברך נאץ ה'.

24. מהרש"א חידושי אגדות מסכת סנהדרין דף ו עמוד ב
וי"ל שפני שמהמנעה הוא נמשך טובה שנתגלגל יוסף במצרים והליל העולם מערב לכאורה ישובח יהודה במעשהו שנגמרה כונת חלקים על ידו כמ"ס יוסף כי למחיה שלחני וגו' לכ"א שהחושב זה מנאץ לה' שיראה שה' סבב הדבר ע"י שנתן כלב יהודה לעשות כן וחלילה לא – ל מרשע חלל שמה' יאל הדבר הטוב כו' ולעולם לא יהיה תפארת יהודה על מעשהו

25. במדבר פרק כה פסוק ז
וַיֵּרָא פִּינְחָס בֶּן-אֶלְעָזָר בֶּן-אֶהֱרָן הַכֹּהֵן וַיִּקָּם מִתּוֹךְ הָעֵדָה וַיִּקְחוּ רֶמְזוֹ בְּיָדוֹ:

26. רש"י במדבר פרק כה פסוק ז
(ז) וירא פינחס – ראה מעשה ונוכח הלכה, אמר לו למשה מקובלני ממך הבעל ארמית קנאין פוגעין בו, אמר לו קריינא דאגרתא איהו ליהוי פרונוקא, מיד ויקח רומח בידו וגו':

27. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף פב עמוד א
אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: הבא לימלך – אין מורין לו. (קנאי הבא לימלך בבית דין ובשעת מעשה אס יפגע בו – אין מוריס לו, שלא נאמר לא למקנא מעלמו ואינו נמלך).

28. שיחות מוסר מאמר פה
ובביאור הדברים נראה לומר, דדין זה שאין מורין לו הוא מעצם מהותה של ההלכה, שכך נאמרה הלכה זו – "קנאים פוגעים בו" ו"אין מורין לו", לא תיתכן הוראת דיין בדין זה, כי הרשות לפגוע בו ניתנה אך ורק לזה שקנאת ה' צב-אות בוערת בקרבו ואין לו שום חשבון נוסף מלבד קנאת ה' טהורה, ומתוך קנאה זו הוא פוגע בחוטא זה, אבל אם לא הגיע לידי כך הרי זו רציחה, ובמשקולת דקה זו שביין "קנאת ה'" ל"רציחה" לא שייך הכרע על ידי דיין

29. במדבר פרק כה פסוק יב
לָכֵן אָמַר ה'נָנִי נָתַן לְךָ אֶת-בְּרִיתִי שְׁלֹמֹם:

30. במדבר פרק כז פסוק יח
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה קוּזֵלְךָ אֶת-יְהוֹשֻׁעַ בֶּן-נּוּן אִישׁ אֲשֶׁר-רִוּוּ בְּךָ וְסִמַּכְתָּ אֶת-יָדְךָ עָלָיו:

31. רש"י במדבר פרק כז פסוק יח
אשר רוחו צו – כאשר שאלת שיוכל להלך כנגד רוחו של כל אחד ואחד:

32. שמואל א פרק יג פסוק יא
וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל מַה עָשִׂיתָ וַיֹּאמֶר שְׁאוּל כִּי-יָפִין הָעַם מֵעָלַי וְאַתָּה לֹא-בָאתָ לְמוֹעֵד הַיָּמִים וּפְלִשְׁתִּים וְאַסְפִּים מִכְּמִישׁ וַאֲמַר עָתָה יִרְדּוּ פְלִשְׁתִּים אֵלַי הַגִּלְגָּל וּפָנִי יִהְיֶה לֹא זֹלָתִי וְאַתָּאֲפֶק וְאַעֲלֶה הָעֵלָה: ס

33. רש"י שמואל א פרק יג
(יח) מה עשית – הלל אמרתי לך הנני יורד חליך להעלות העולה אני אעלה אותה ולא אתה: (יג) ואתאפק – נתחזקתי על רזוני שהיה לבי אומר להמתין לך על כרחי העמדתי את לבי ואעלה העולה:

34. תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף עה עמוד א
כיוצא בדבר אתה אומר: ונתתה מוהודך עליו – ולא כל הודך, וקנים שבאותו הדור אמרו: פני משה כפני חמה, פני יהושע כפני לבנה

17. דף על הדף סנהדרין דף כו עמוד ב
מכאן אנו רואים – אומר הגר"ח שמואלביץ ז"ל (שיחות מוסר – מאמר לי) עד היכן מגיע הדמיון והתאוה להשתחרר מעול – לפרוץ גדרים ולחיות חיי הפקר.

שהרי אשה זאת אינה אשת איש, ויש הוה אמינא בגמרא, שהוא מוכן להעיד עדות שקר כדי להאחזי העיניים, שתהיה "אשת איש" בעיני הבריות – אבל לא באמת, ואז מים גנובים ימתקו, ימתק לו יותר הטעם של האיסור, כאשר הוא פורץ הגדר הדמיוני שבנה הוא בעצמו.

18. מלכים א פרק ב
(ז) וַהֲגֵה עֲמֹךְ שְׁמַעִי בְּ-גֵרָא בְּ-הַיָּמִינִי מִבְּזוּרִים וְהוּא קִלְכָּי קִלְכָּה וְמִרְיָתָ בְּיוֹם לְכַתִּי מוֹזְגִים וְהוּא-יִרְדֵּ לְקָרְאתִי הַיָּרְדֵן וְאַשְׁבַּע לְךָ בַּיָּקוֹק לְאִמּוֹר אִם-אֲמִיתָךְ בְּזוּרִב: (ט) וְעָתָה אֲלִי-תִנְקְהוּ כִּי אִישׁ זֹכֵם אָתָה וַיִּדְעַתְּ אֶת אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה-לוֹ וְהוֹרְדֶת אֶת-יְשִׁיבְתוֹ בְּרָם שְׂאוּל: (כ) וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ וַיִּקְרָא לְשַׁמְעִי וַיֹּאמֶר לוֹ בְּנֵה-לְךָ בֵּית בִּירוּשָׁלַם וַיִּשְׁבַּת שָׁם וְלֹא-תֵצֵא מִשָּׁם אָנֹכָה: (ל) וַהֲיֵהוּ בְּיוֹם צִאתְךָ וְעָבַרְתָּ אֶת-נְזֹל קְדָרוֹן וַיִּדַע תִּדַע כִּי מוֹת תִּמְוֹת דָּמָךְ יִהְיֶה בְּרֹאשֶׁךָ: (לו) וַיֹּאמֶר שְׁמַעִי לְמֶלֶךְ טוֹב הַדְּבָר כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ כֵּן יַעֲשֶׂה עִבְדְּךָ וַיֵּשֶׁב שְׁמַעִי בִירוּשָׁלַם יָמִים רַבִּים: ס

19. תלמוד בבלי מסכת סוטה דף כב עמוד ב
אמר לה ינאי מלכא לדביתיה: אל תתיראי מן הפרושין ולא ממי שאינן פרושין, אלא מן הצבועין שדומין לפרושין, שמעשיהן כמעשה זמרי ומבקשין שכר כפנחס.

20. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף פב עמוד א
הלך שבטו של שמעון אצל זמרי בן סלוא, אמרו לו: הן דיני דיני נפשות, ואתה יושב ושותק? מה עשה – עמד וקיבץ עשרים וארבעה אלף מישראל, והלך אצל כובי, אמר לה: השמיעי לי! – אמרה לו: בת מלך אני, וכן צוה לי אבי: לא תשמעי אלא לגדול שבהם. אמר לה: אף הוא נשיא שבט הוא, ולא עוד אלא שהוא גדול ממנו, שהוא שני לבטן והוא שלישי לבטן (שמעון שני לבטן, לוי, שליש לבטן). תפשה בבלוריתה, והביאה אצל משה. אמר לו: בן עמרם! זו אסורה או מותרת? ואם תאמר אסורה – בת יתרו מי התירה לך? נתעלמה ממנו הלכה, נעו כולם בבכיה, והיינו דכתיב והמה בכים פתח אהל מועד.

21. כתר יונתן במדבר פרשת בלק - פינחס פרק כה
והם בוכים וקוראים שמע ועומדים פתח אהל מועד:

22. והגדת
ופרש הרב מבריסק זצ"ל, שבטוחים הם שמצילים במעשיהם ומגיעים השכר! והדוגמא זמרי. העם יצא וזנה עם בנות מואב, ותקראנה לעם לזבחי אלהיהם, ויאכל העם וישתוו לאלהיה. ויצמד ישראל לבעל פעור, ויחר אף ה' בישראל" אמר זמרי: אם יוצאים אל בנות מואב, חוטאים גם בזנות וגם בעבודה זרה. נביא את בנות מואב אל המחנה וכך נחטא בזנות לבדה. זה הרע במיעוטו. פשרה הכרחית. קם פנחס וקנא: מי שמך לפשר פשרות. התורה שלך היא, אתה בעלים על המצוות!?

23. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף ו עמוד ב
ובוצע ברך נאץ ה'. רבי מאיר אומר: לא נאמר בוצע אלא כנגד יהודה, שנאמר ויאמר יהודה אל אחיו מה בצע כי נהרג את אחינו,

10-12 – מצווה מיוחדת ציוותה אותנו התורה 'אשת יפת תואר'. הפעם היחידה בה דיברה התורה כנגד יצר הרע זה במצוות אשת יפת תואר. התורה עמדה על דעתו של האדם בהיותו שרוי במלחמה וידעה שאם לא נתיר לו לאכול בשר תמותות שחוטות הוא יבוא לאכול בשר תמותות נבלות. התורה מודעת לכך שיש כאן יציאה מהגבולות הרגילים ולכן מיד אנו מוצאים שהתורה גובלת את ההיתר בגבולות מיוחדים. ומבאר ר' חיים שמואלביץ שנתינת האור הירוק להתיר אשת יפת תואר מחייבת יצירת גבולות כדי למנוע התדרדרות לתהום. ואם נשאל סוף סוף התורה 'פרצה' גבולות, נענה שאם התורה 'פרצה' אין זה פירצה אלא חלק מהגבולות הקיימים.

13-15 – פריצת הגבולות אינה רק להוריד את מחיצות אלא גם להוסיף מחיצות. כראייה לכך שהוספת מחיצות תגרום לנפילות מביאה הגמרא את טעותה של חוה שהוסיפה על איסור האכילה מעץ הדעת איסור נגיעה. כשדחף הנחש את האשה על העץ ואמר לה: ראי איך נגעת בעץ ולא אירע לך מאומה, כך גם אם תאכלי לא יארע לך מאומה'. האשה סברה וקיבלה ואכלה ועברה על הציווי.

בטעם האיסור להוסיף גדרות ביאר בעל התורה תמימה שבכך שהאדם מרשה לעצמו להוסיף על איסורי התורה וחז"ל, הוא מפתח לעצמו מחשבה שהתורה אינה מוחלטת. מחשבה זו תביא אותו לא רק להוסיף גדרות אלא גם להוריד גדרות, משום שכאשר חושב האדם שדברי תורה אינם מוחלטים, אם כן כשם שהתורה לא דייקה באיסורים כך גם לא דייקה בהתירים....

16-18 – פריצת הגבולות הן להיתר והן לאיסור היא קושי גדול, משום שטבעו של האדם לפרוץ את המסגרת.

בגמרא מובאת שיטת רב נחמן שהחשוד על העריות כשר לעדות אך לעדות אשה הוא פסול וביאר רב פפא שלעדות אשה פסול רק כאשר עדותו באה להוציא אשה מבעלה אבל כאשר עדותו תגרום לכך שהאשה תשאר תחת בעלה עדותו כשרה ובגמרא הקשו פשיטא! (הרי הוא פרוץ בעריות ואם כבר יעיד עדות שקר ודאי שיעיד עדות שתעזור לו לשאת את האשה הזאת כלומר להוציאה מבעלה, אבל להעיד שהיא כשרה לבעלה למה לו לשקר מה יצא לו מזה?! ותימצא שם שהיית חושב שאותו חשוד על העריות יעדיף להעיד עליה שהיא מותרת לבעלה כדי שתהיה אסורה עליו ויוכל לבוא עליה באיסור, משום שטעם ביאת איסור יותר מתוק מטעם של ביאת היתר שנאמר 'מים גנובים ימתקו'. לא להאמין! איך יתכן לומר שהטעם של איסור יותר מתוק מטעם היתר?? והתשובה כך הוא טבעו של האדם שנהנה לפרוץ גדר והפרצה הזו משאירה לו טעם מתוק....

דוד המלך מצווה את שלמה לפני מותו לסגור חשבון עם שמעי בן גרא. דוד לא אומר לשלמה באיזה אופן לגרום לכך ששמעי יבוא על ענשו, אלא רק אומר לו 'ואתה אל תנקוהו כי איש חכם אתה'. ושלמה בחכמתו מצווה את שמעי לא לצאת מירושלים כי יודע שלמה שכאשר מצווים את האדם לא לעשות, יש לו יצר חזק מאד לפרוץ את הגדר. שלמה הכיר את התכונה האנושית הזו ובחכמתו היה לו ברור ששמעי יעבור על הציווי וכך יוכל למלא את צוואת דוד אביו.

סיכום

1-3 – בסוף פרשת בלק מסופר כיצד הצליחו מואב על פי עצת בלעם, להחטיא את ישראל.

המואבים בנו קלעים והושיבו בהם זונות, זקנה מבחוח וילדה מבפנים. ישראל היו יוצאים לטייל בשוק. הזקנה היתה קוראת להם ומעניינת אותם בכלי פשתן ומציעה לו מחיר מסוים, הילדה היתה מציעה גם היא כלי פשתן במחיר מוזל. היהודי היה נופל בפח והולך לקנות אצל הילדה והיא היתה אומרת לו הרי אתה כבן בית, בוא תכנס ותבחר לעצמך, שם הייתה משקה אותו בין וכשביקש לזנות אותה הוציאה ע"ז מכיסה ואמרה שהיא תענה לו בתנאי שיעבוד לפסל וכך היה מגיע לזנות איתה וגם חוטא בע"ז.

הגמרא מדגישה שכל הנפילה באה משום שעדין לא נאסר יין של נכרים ואילו היה נאסר לשתות יין של נכרים, גדר זו היתה שומרת על היהודי שלא לשתות וכך לא היו חוטאים. ואם נשאל סוף סוף מה הטענה על ישראל הרי עדין לא היה איסור ונמצא שכלל לא פרצו את הגדר, מבאר האו"ח שעצם היציאה לטייל מחוץ למחנה ישראל היה בה פריצת גבולות וכשפורצים גבולות הסכנה גדולה והנפילה קרובה.

בשיעור זה נעסוק בחובה לא לחרוג מהגבולות אותם הציבו התורה וחז"ל. החריגה מהגבולות היא תחילת הנפילה ומאידיך שמירה על הגבולות היא הדרך להתעלות מעלה מעלה.

4-8 – התורה מצווה אותנו 'לא תוסיפו על הדבר אשר אנכי מצווה אתכם ולא תגרעו ממנו' ומיד לאחר מכן אומרת 'עייניכם הרואות את אשר עשה ה' בבעל פעור...' ולכאורה תמוה הקשר בין איסור 'בל תוסיף' לאיסור עבודה לבעל פעור.

בגמרא מבואר שעבודת פעור היתה עבודה בזויה מאד, אוכלים, שותים ומוציאים את הפסולת על אלוהי פעור. וככל שהיה האדם מרבה לבזות את פעור, כך היתה נחשבת עבודתו למשובחת יותר. וכאותו אדם שעשה צרכיו והגדיל לקנח עצמו בחוטמו של פעור וכמרי פעור שיבחוהו.

אפשר לומר שכמרי פעור היו אנשים חסרי שכל ובינה, אנשים בזויים ומשועממים שכדי להפיג את שעמומם המציאו ע"ז משונה כזו. אך אם נאמר כך, תמוה איך רבים מישראל נהרו אחר ע"ז. ר' חיים שמואלביץ מבאר שכלל לא מדובר באנשים טיפשים, אלא מדובר באידיאולוגיה שלמה. העבודה לפעור באה לומר 'אין גבולות', הכל פרוץ ומופקר, האדם לא משועבד לכלום, אפילו לא לאלהיו, האדם הוא יצור חופשי שיכול לעשות ככל העולה על רוחו. מוסיף ר' חיים לבאר שבימינו אמנם, בטל יצר ע"ז, אך התשוקה לפרוץ גדרות, התשוקה לא להיות מחויב כלל לא בטלה ואולי אף התעצמה.

על פי באור זה, מובן למה דווקא דרך בלעם התגלגל עוון זה. בלעם הוא ביטוי לכך שגם אם קיים נביא אין זה מחייב כלום. רש"י מדגיש שכל סיבת נתינת כוח הנבואה לבלעם באה כדי להורות לאומות שעל אף שהיו נביאים בתוכם, עובדה זו לא הפריעה להם לפרוץ את גדרו של עולם.

9 – שמירת על גבולות חשובה היא עד מאד. אפילו חריגה קטנה עלולה להביא אותנו לפריקת עול ולמעשים נוראיים, כי כך היא דרכו של היצר היום אומר לך עשה כך ולמחר אומר לך לעבוד ע"ז. יצר הרע אינו טיפש, הוא יודע שאם ילך על כל הקופה זה לא יעבוד. אך הוא גם יודע שאם יפרוץ לאט לאט הצלחתו מובטחת. חובתנו לא לסתות מהגבולות אפילו במעט וכך ורק כך נוכל להתמודד עם הנפילות ולנצחם.

25-30 – יש מקרים שבהם הגדרים ההלכתיים מאד מטושטשים, עד כדי כך שהאדם יכול לחשוב שהוא עושה מעשה טוב ובאמת כל המעשה רע מתחילתו ועד סופו.

פינחס רואה את זמרי עושה מה שעושה. לא חושב פעמים, קם מתוך העדה לוקח רומח בידו והורג את זמרי וכזבי גם יחד. בפשט התורה, נראה שפינחס לא השקיע מחשבה במהלך שהוא עשה. אך רש"י מגלה לנו שפינחס פעל מתוך שיקול דעת נקי ומוסרי. פינחס ראה את המעשה ונזכר בהלכה, הולך למשה רבנו ואומר לו: רבנו וכי לא כך לימדתנו, 'הבועל ארמית קנאין פוגעין בו'. משה לא עונה תשובה ישירה לפינחס, אלא אומר לו בדרך רמז 'קורא האגרת הוא יהיה השליח', ובמילים אחרות אתה אומר שצריך להרוג לך תהרוג.

מדוע משה לא עונה לפינחס תשובה ברורה? הגמרא עונה על כך שבמקרה של בועל נכרית ההלכה היא שקנאים פוגעים בו אבל אם בא לשאול את הרב האם לעשות כן לא מורים לו לעשות.

ר' חיים שמואלביץ מבאר שהקנאות אותה התיירו צריכה להיות קנאות שכל כולה לה' בלי שום נגיעה פרטית. אם תכנס מעט נגיעה פרטית, ממצווה גדולה של קנאות לה', המעשה יהפוך להיות מעשה נורא של רצח. ד"ן לעולם לא יכול להורות לאדם לקנאות לה', שהרי לעולם הוא אינו יכול לדעת מה המניע של האדם. האדם רשאי לפעול מתוך עצמו אך הוא צריך לדעת בוודאות שהוא פועל מתוך נקיות גמורה. התורה מעידה על פינחס שפעל מתוך נקיות גמורה ולכן זכה ב'ברית שלום'. למה דווקא שלום? כי שלום הוא הפך הרצח, הרצח מבטא מחלוקת ושנאה. פינחס זוכה בשלום כדי להורות לכולם שהמעשה בא מתוך שלמות נפשית ורוחנית. פעמים שהביטוי לשלום הוא הריגת גורם מפריע ומתוך אמונה זו פינחס פועל ועושה את מעשה הקנאות.

יש גבולות אותם אי אפשר להורות לציבור, לא משום שהגבולות אינם נכונים, אלא משום שיש חשש גדול שהאדם יחשוב שהוא בתוך הגבול, אך באמת הוא יצא מעבר לגבול. יחיד סגולה זוכים לכך שאפילו גבולות אלו יהיו ברורים להם והם יכולים להגיע ולהביא לשלמות גדולה פרטית וציבורית.

31-34 – בהמשך הפרשה משה רבנו מצווה לקחת את יהושע ולסמוך את ידיו עליו ובכך למנות אותו למנהיג שיכניס את עם ישראל לארצו.

למה דווקא יהושע? רש"י מפרש על המילים 'איש אשר רוח בו' – שיוכל להלך כנגד רוחו של כל אחד ואחד. הפירוש המקובל הוא שיהושע יש לו יכולת להתחבר לרוחו של כל אחד ואחד מעם ישראל. אך ניתן לפרש ש'כנגד' הוא כפשוטו ללכת נגד רוחם של אנשים. פעמים רבות מנהיג נתון בלחצים גדולים מצד עמו, דבר שיכול בקלות להביא לחציית גבולות. שאול המלך קיבל גבול ברור מאד, לחכות לשמואל שיבוא להקריב את העולה, אך הלחץ שלחצו אותו עמו גרם לו לחרוג מהגבולות, פעולה שגרמה לכך שהוא יאבד את המלוכה. מנהיג חייב גבולות ברורים, אסור לחרוג ימינה ושמאלה, צריך ללכת ולפעול מתוך ראיית האמת מבלי להיות מושפע מזרם זה או מזרם אחר. נתבונן על ההנהגה העכשווית, לצערנו ראשי המדינה הם אנשים שגבולות התורה לא עומדים לנגד עיניהם. כל ההחלטות הם החלטות פוליטיות, מפלגה אחת לוחצת מכאן ואחת מהצד השני, ביום ראשון אומרים כך וביום למחרת אומרים הפוך והכל כדי לשמור על הכסא ואיך שהוא לגרום לכך שהספינה תמשיך לשוט. זאת לא הנהגה זו הישרדות. מנהיג צריך להיות איש אשר התורה שבכתב והתורה שבעל פה הם נר לרגליו ורק מתוך ראייה זו עליו להנהיג את המדינה.

19-22 – פריצת הגדרות הינה דבר שלילי גם כאשר כוונת האדם 'לטובה'.

ינאי המלך אמר לאשתו שאין היא צריכה לירא לא מן הפרושיין ולא מאלו שאינו פרושיין, אלא מן הצבועין שדומין לפרושיין שמעשיהם כמעשה זמרי ומבקשים שכר כפינחס.

על פי הגמרא מתבאר לנו משמעות דברי ינאי 'עושים מעשה זמרי ומבקשים שכר כפינחס'. הגמרא מספרת איך נשיא שבט שמעון הגיע למצב שהוא בועל ארמית. זמרי, ישב ולמד בבית המדרש, הוא כלל לא יצא לשדות מואב כשם שיצאו שאר בני". הדלת נפתחת באמצע שזמרי מפצח תו"ס ובכניסה עומדים אנשים מבוהלים משבט שמעון וצועקים שבחוץ מתים אנשים ואיך יתכן שנשיא השבט ישב וילמד ולא יגיב. זמרי קם ממקומו בידיעה שעליו מוטלת החובה לעצור את 'ההרג הנורא'. הוא הולך ומביא את כזבי בת המלך אל תוך מחנה ישראל ועושה מה שעושה. בתרגום יונתן ביאר שבזמן שעשה זמרי את מה שעשה געו כולם בבכייה כלומר אמרו קריאת שמע. אמירת קריאת שמע באה לומר 'אנחנו עושים לשם שמים'. ותמוה איך אפשר לבוא על גויה בפתח אוהל מועד ולטעון שעושים לשם שמים? מבאר הרב מבריסק שזמרי טען שעיקר החטא היה ע"ז, וכל זה נגרם משום שנתאוו ישראל לזנות עם בנות מואב וכדי למלא את תאוותם נזקקו לצאת מחוץ למחנה ישראל וכיון שיצאו חטאו גם בע"ז. אילו היו ממלאים את תאוותם בתוך מחנה ישראל, אומנם היו חוטאים בכך שבאו על גויה, אבל לפחות לא היו עובדים ע"ז. זמרי אמר: 'נעשה פשרה', נתיר את הביאה על הגויה בתוך המחנה וכך לפחות לא יחטאו בע"ז.

חז"ל מלמדים אותנו שפריצת הגדרות אסורה בכל מקרה, גם כאשר נראה לנו שפריצת הגדר היא לשם שמים והיא תמנע חטאים גדולים אחרים. חז"ל אומרים לא לפשרנות!!!! אין פשרנות בעבודת ה'. מכל פריצת גדר יצא רק רע.

הולכים לצבא, מתגייסים לשריון. מגיעים לשלב המקצועות ומי מלמד אותנו? חיילות. שואלים למה מותר ללמוד מחיילת צעירה שנראית טוב, האם אנחנו כמו התנאים שנדמות לנו כקורת עץ?! אז למה מותר? לא יודע....

אדם הולך ללמוד מקצוע. אוניברסיטה מלאה בבנות לא צנועות. שואלים אותו איך הולך. והוא עונה קשה, לא קל להישאר אדיש. נשאל למה אתה לא מחפש מקום שיש רק גברים? עונה, כי צריך לפרנס ואין ברירה, במקום אחר במקום שלוש שנים נלמד ארבע זה בעייתי, יותר כסף, יותר זמן, עול על המשפחה, חייבים להתפשר. אז לא! אין פשרות, אתה מרגיש שאתה נופל תקום ותלך (בא לי לכתוב שאסור בכלל ללכת וללמוד שם, אבל כיון שאני יושב בבית המדרש ואין לי נסיון כזה זה לא הוגן לכתוב...)

23-24 – הגמרא אומרת שכל המברך את יהודה על כך שאמר למכור את יוסף הרי זה מנאץ. ומבאר המהרש"א שיהודה עשה פשרה. מחד ראובן אומר לא להרוג, שאר האחים אומרים להרוג. נעשה פשרה ונמכור. ובסופו של דבר מהמכירה יצא רק טוב. אומרת הגמרא אל תשבח את יהודה, טוב היה יוצא בכל מקרה ועל יהודה היתה מוטלת החובה למנוע את המכירה ולהחזיר את יוסף לאביו. יהודה עשה פשרה ופשרה זה לא טוב!!!

חברים יקרים!

נתחזק בשמירת הגבולות, לא ננסה להסביר כל הזמן למה המציאות השתנתה וצריך לנהוג אחרת. לא ננסה להסביר למה יש פסקים בשו"ע שהם כבר לא רלוונטיים. נלך בדרך התורה, נהייה כפופים לגדולי הדור וכך נדע שאנו הולכים בדרך ישרה. שבת שלום!

הערה: בנושא הגבולות אי אפשר שלא להזכיר 'חינוך ילדים'. ילדים צמאים לגבולות. אנחנו בימי החופש, בשלב זה עוד יש קייטנות, חצי נחמה, סוף שבוע זה נגמר ואז מתחיל הבלגן. אם נתכנן את השבוע מראש נחסוך לעצמנו ובעיקר לנשותינו הרבה כאב ראש. ילדים צריכים סדר יום. צריכים לדעת מה אסור ומה מותר. אם לילד לא יהיה ברור מה הוא עושה הוא יתחיל למשוך בחצאית וכשזה לא יעזור אל תדאגו הוא גם יגיע למכנסיים (לאבא). גם במהלך השנה, כל בית חייב להתנהל על פי גבולות ברורים. שבירת הגבולות משדרת חולשה, חולשה נובעת מחוסר הנהגה, וחוסר הנהגה מביאה לחוסר יכולת לחנך. לא צריך להיבהל אם ילד מבקש ואנחנו אומרים לא. מותר שילד ישמע לא, הוא לא יגדל עם משקעים ועם זכרונות לא טובים. להפך הוא יגדל עם תחושה שיש לו הורים חזקים ויציבים.

שוב שבת שלום ומבורך!!!

הרפורמים מבקשים להיות בכותל, ראשי המדינה שצריכים לרצות את כולם רוצים לעשות פשרה. הפשרה היא חולשה, הפשרה היא חוסר עמוד שדרה. רפורמים הם מחוץ למחנה!! אין להם שום מקום במקומות הקדושים!! יעשו תשובה נקבלם בשמחה, אך כל זמן שהם ממשיכים ברשעותם, אין להם מקום במחוזותינו!

מצעד הגאווה, בירושלים תולים דגלים כאות הזדהות עם אנשים שיש להם חולשה שהפכו אותה לאידיאולוגיה, לא כי מאמינים בדרכם אלא כי צריך לרצות אותם. אז נאמר בפה מלא, לא צריך לרצות אף אחד, אם התורה אמרה שאסור אז אסור. אדם שיש לו חולשה צריך להתמודד איתה גם אם זה קשה. גם כאשר הוא רואה שהנסיגות להתמודד כושלים אסור להתיימש ובטח לא להפוך את החולשה לאידיאולוגיה. אם המדינה רוצה לעזור לאנשים עם נטיות הפוכות ניתן לבדוק אולי יש דרכי טיפול שיכולים לעזור. יש ויכוח האם נטיות הפוכות הם חולי או נטייה. הנפק"מ שחולי צריך לרפאות ונטייה צריך להתגבר. במבחן התוצאה המסקנה היא אותה מסקנה המעשה אסור!

35 – פני משה כפני חמה ופני יהושע כפני לבנה. הלבנה אין לה אור מעצמה, כל האור שהיא מקבלת זה מהשמש. אם אנחנו שואלים כיצד ניתן לשמור על הגבולות, התשובה היא מסורת! המסורת מגדירה את הגבולות, אלפי שנים התורה עוברת במסורת ומי שחורג מהמסורת עוקר את הגבולות. יהושע כולו מסורות, אין לו שום דבר מעצמו. אדם שהמסורת היא נר לרגליו יכול להנהיג את האומה בישרות.

היום בעולם התורה יש תנועות רבות. אם אנחנו שואלים לאן להשתייך, התשובה היא למי שהמסורת היא נר לרגליו. יש אנשים שכל הזמן מנסים לחדש. היצר של החדשנות הוא יצר של פריצת גבולות ובדר"כ הם גם יסבלו מפשרנות גדולה.

